

הארות והערות שנאמרו בשיעור הדף היומי
בביה"כ "אליהו הנביא", בשכונת רוממה, ירושלים

פניני הדף

דבר העורך

"האלמנה.."

מעשה ביהודי עשיר שמע על רב מקובל הפועל ישועות הוא הגיע לרב ובסיום הפגישה נתן לרב פנקס צ'קים ואמר לו כבודו יכול לרשום כל סכום שרוצה בעיניים עצומות אני סומך על הרב, ואכן הרב בתחילה רשם סכומים קטנים שעלו מחודש לחודש וכך ביסס את חצרו בשפע גדול הקים כולל אברכים ובית תמחוי וקנה דירות לילדיו, יום אחד הגיע העשיר ורצה להיכנס לחצר הרב ללא תיאום אולם השמש הדפו וטען האם קבעת תור? אני רוצה להיכנס! הרב שמע צעקות יצא וראה את העשיר אוהו! בכבוד כבודו יכנס, כן מה הביא את כבודו אלינו? הרב בליבו חשש מהגבלת הצ'קים, אולם העשיר אמר רצוני לראות את המשיח! הרב ניסה להסביר לו שזה לא בהישג ידו אולם הוא התעקש ברצונו לראות את המשיח... הרב חשב וחשב ואמר לו אם תעשה כפי ציוויי תזכה לראותו, אעשה כל מה שהרב יטיל עלי, והרב החל לפרט בראש השנה הקרוב אתם תחוגו בבית אשה אלמנה הגרה בכפר פלוני עם עשרת ילדיה ולשם כך אתם צריכים להביא מכל טוב מצרים ואז אתה תזכה לראות את המשיח, העשיר הגיע לאשתו ואמר לה את דברי הרב והיא סירבה, אמר לה בעלה לנסות תמיד אפשר ואכן הכינו עגלות מליאות מאכל ומשתה ויצאו לדרך... הגיעו לכפר שאלו על מקומה של "גיטל" האלמנה התושבים הפנו אותם לקצה הכפר, שלום באנו בהוראת הרב לשבות אתכם! אבל אין לנו אוכל טענה האלמנה, אין בעיה יש לנו מכל טוב מצרים. החג הסתיים והמשיח לא באופק, נסע לרב בזעם והרב אמר לו יש עוד שלב, אתה נוסע שוב לערב יום כיפור עם עגלות מליאות מאכל ומשתה, ואז תראה. הוא נסע עם בני ביתו והגיע כשהתקרב לעבר בית האלמנה ושמעו זעקות שמחה הנה המשיח הגיע! הוא חזר ואמר לו זכיתי לראות אותו. כל אחד הוא המשיח הפרטי של עצמו הוא רק צריך לגלות את המעלות שלו וכך לעבוד את הבורא.

אשריכם לומדי הדף היומי המנצלים את כחם ללימוד התורה הקדושה בפתחו של זמן ארוך אשר מהווה ניצול של דף רודף דף אשריכם.

השיעור בדף היומי נמסר ע"י הרב **אהרון בן אדיבה** שליט"א
מדי ערב בשעה 20:15,
לאחר תפילת ערבית,
בביה"כ אליהו הנביא
רח' פתח תקוה 1, שכונת רוממה

שאלת החודש

"האתרוג והטבעת"

א) מעשה באדם שקנה אתרוג במחיר יקר כ700 ש"ח אתרוג מהודר נקי מכל רבב אלא שלאחר היום הראשון הבחין הקונה שפטמתו הודבקה ע"י מחט וניכר שהפטמה היא מהעץ ולא חלק מהאתרוג שבזה נחלקו הפוסקים האם כשר או פסול (א"ח, תרמ"ח) ובא למוכר בחוה"מ והראה לו את הפטמה ותבע את כספו חזרה אמר המוכר לקונה אין בעיה אתה תקבל את כל כספך אבל ידי חובת נטילה מדאו' לא יצאת! האם הקונה רשאי לכפותו להשיב חלק מהכסף ובכך המקח לא יתבטל למפרע? (ב) מעשה בחתן אמריקאי שקנה טבעת קידושין ב500 ש"ח ולאחר החתונה טענה אשתו שהטבעת שווה 100 ש"ח בלבד והמוכר הונה אותו, הלכו למוכר ותבעו ממנו את הכסף הוא החזיר להם את מלא הכסף וכששבו לביתם הסתפקו מכיון שהאשה התקדשה בטבעת זו והמקח בטל, האם צריכים קידושין חדשים?

חוו דעתכם בנידון לפקס: 02-5817174, pninyhadaf@gmail.com

א) דף קט: סגירת דלת מפני גנבים בליל הסדר.

נתבאר בגמ' שאין חוששים לזוגות בליל הסדר המשומר מהמוזיקים, ובמג"א (תפא"ב) הביא מנהג שלא לנעול את ביתו.
השאלה: אדם שלא נעל את דלת ביתו ונכנסו גנבים וגנבו פיקדון שהופקד אצלו, האם הוי פשיעה וחייב?

ב) דף קי: ניהול מפעל השייך לזוג שהתגרשו.

נתבאר בגמ' מעשה באדם שגירש אשתו ונישאה למוכר יין וכו', ובאה"ע"ז (ק"טח) נתבאר שאסור לשאת ולתת עם גרושתו.

השאלה: זוג שבבעלותם מפעל והתגרשו, האם מותר להם להמשיך לנהלו בשיתוף?

ג) דף קיא: לבישת נעלי "קרוקס" בצאתו מהים או ממקווה.

נתבאר בגמ' א' הדברים הגורמים לעיוורון זה הנועל מנעלי כשרגליו עדיין לחות ממי הרחיצה.
השאלה: האם יש להימנע שלא לנעול נעלי "קרוקס" בצאתו מהים או ממקווה כשרגליו עדיין לחות?

ד) דף קיב: מקלחת לאור הנר בזמן הפסקת חשמל.

נתבאר בגמ' הרוחץ לאור הנר כשהוא ערום זה סכנה למחלת הנפילה.
השאלה: האם יש להימנע מהתקלח בזמן הפסקת חשמל לאור הנרות?

ה) דף קיג: מניעת הליכה לחתונה שהוזמן אליה.

נתבאר בגמ' שאחד המנועים לשמים זה הנמנע להסב בסעודת מצוה שהוזמן אליה כגון ברית או נישואין של ת"ח עם בת כהן.

השאלה: אדם שהוזמן לחתונה של ת"ח, האם במניעת הגעתו ה"ה מנודה לשמים?

ו) דף קיד: ספירת העומר וקידוש לבנה.

נתבאר בגמ' הטעם שמקדימים ברכת היין לברכת הקידוש הוא מטעם תדיר שקודם לאינו תדיר.
השאלה: אדם שעומדים לפניו קידוש לבנה או ספירת העומר את מה יקדים שהרי כל אחד נחשב לתדיר?

ז) דף קטו: נט"י לאוכל "קורנפלקס" עם חלב.

נתבאר בגמ' דין נט"י לפני טיבול ראשון כדין דבר שטיבולו במשקה כמבואר באו"ח (קנח"ד).
השאלה: אדם האוכל "קורנפלקס" בקערה עם חלב, האם צריך לטול ידיו לפני אכילתו?

ח) דף קטז: בירך "על אכילת מצה" בלבד.

נתבאר בגמ' סדר יחך שדרכו בפרוסה וברכתו "המוציא" ו"על אכילת מצה".
השאלה: שכח לברך "המוציא" ובירך "על אכילת מצה" בלבד, האם הוי מצוה הבאה בעבירה?

לעילוי נשמת

מורינו ראש הגולה עטרת ראשינו הגאון האדיר המנורה הטהורה מזכה הרבים
מוה"ר עובדיה יוסף זצוקללה"ה

תשובות ניתן לשלוח למערכת "פניני הדף" בלבד:

רח' פולונסקי 26 ירושלים. פקס 02-5817174 טל: 02-5829850

pninyhadaf@gmail.com

פתגמי מוסר:

* **הזוג:** מרצה ידוע הלך ברחוב עם אשתו שאלו אותו מה שלומך? הוא ענה "בסדר גמור" היא בסדר ואני גמור...

* **חכמה:** החכמה שבהווה היא לא להסיק מהעבר מה יקרה בעתיד...

* **צדקה:** אדם אחד ראה שכל חבריו מסכיבים מקבלים צדקה מוכובדת ואיליו לא מגיע כלום, קרא על עצמו את הפס' "יפול מצדך אלף- ורובה ממינך- אליך לא יגש- רק בעיני תביט..."

* **ימי המחור:** אדם צריך לתת כל ימי המחור בשביל היום, בכדי שלא יתן את כל ימי היום בשביל מחר אחד...

* **מזל:** "הכל צריך מזל אפי' ס"ת שבהיכל" מעשה ברב שחיבר ספר ומבקר ספרים כתב עליו ביקורת שלילית, יום אחד פגש הרב את המבקר ואמר המזל של ס"ת שאם נמצא בו טעות כשרותו נקבעת עפ"י תינוק שיקרא ויחליט אם יש טעות, מה נעשה שמבקרי הספרים בימינו הם תינוקים...

* **דמיונות:** "כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב" אבל השאלה אם יש להם עוה"ז הם מדומיינים שיש להם...

* **מעשה ברב טוביה** שישב ללמוד במרפסת ביתו לפתע עברה קבוצת ילדים שהחליטו לשחק תחת מרפסתו ולהפריע לו בלימודו הוא אמר להם לכו מהר לבית הכנסת יש שם מפלצת עם חמש רגליים שלוש עיניים וזקן של תיש בצבע ירוק... מיהרו הילדים לביהכ"נ והוא שב לתלמודו, לא עבר זמן והנה כמה יהודים רצים לאן? שאל והם אמרו לו לא שמעת יש מפלצת וכו' בצבע ירוק הוא צחק וחזר לתלמודו, והנה רעש ילדים ונשים אברכים כולם רצים לאן? לא שמעת... בתוכם היה גם את רב העיר, רבש"ע קרא טוביה אם הרב בכבודו ובעצמו הולך איתם אני מחוייב ללכת לצפות במחזה תפס את מעילו ורץ לעבר בית הכנסת. כך היצה"ר משלה אותנו עם דמיונות עד שאנו מאמינים לו...

• **קשוט עצמן:** שני גנבים שדדו חנות בגדים כשלתפתע רואה א' הגנבים עניבה במחיר 250 ₪ הוא פונה לחברו ואמר ראית איזה גנבים הם...

• **שיכור:** אבא פנה לבנו ואמר אני אתן לך סימן מתי תפסיק לשתות בכדי שלא תהיה שיכור את תראה את שני העצים האלו ותשתה ותמשיך לשתות ואז תראה ארבעה עצים כאן תעצור, אמר לו הבן אבא בסדר אבל כאן יש רק עץ אחד...

• **הסכמה:** אחד הגיע לרב וביקש הסכמה לספרו "ויאמר יעקב" א"ל הרב שם הספר נורא יפה א"ל למה? כי אצל המלאך שנפגש עם יעקב כ' ויאמר המלאך מה שמך? ויאמר יעקב! ולא כתוב מה הוא אמר.

• **סוחר:** מה ההבדל בין סוחר לאדם הראשון? הלה אכל מעט הדעת בכדי להשיג דעת, הסוחר משקיע את כל הדעת בכדי להשיג אוכל.

• **כיסוי:** היה אדם שבכל פעם שהיה רושם צ'ק היה מוציא כיפה ומניח על ראשו שאלו אותו מדוע עושה כן? הוא ענה זה הכיסוי היחיד שיש לי.

(ט) דף קיז. קריאת "נשמת" בכל יום.

נתבאר בגמ' דיני קריאת "הלל" ובשבת (ק"ה): האומר הלל בכל יום ה"ז מחרף ומגדף. השאלה: האם ראוי להימנע מלומר נשמת בכל יום שלא יהא בגדר מחרף ומגדף?

(י) דף קיח. אמירת "ברכת האורח לאוכל במסעדה."

נתבאר בגמ' עתידה מצרים שתביא דורון למשיח וכסבורים שלא יקבלו מהם אבל בפועל יקבלו משום הכרת הטוב.

השאלה: האוכל במסעדה תמורת תשלום האם מחוייב לברך ברכת האורח?

(יא) דף קיט. הקיאת את האפיקומן ויש לו טעם הקאה.

נתבאר בגמ' אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן ובבא"ט (תפא,א) כ' שיש להימנע מעישון לאחר אפיקומן.

השאלה: אדם שהקיאת לאחר אפיקומן ויש לו טעם הקאה ולא של האפיקומן, האם ידחק עצמו לאכול אפיקומן נוסף?

(יב) דף קכ. שמירת חתיכה מהאפיקומן לשמירה.

נתבאר בגמ' שאפיקומן הוא זכר לקורבן פסח או למצה הנאכלת עם הפסח.

השאלה: האם יש ענין שלא להותיר מהאפיקומן כמו שלא הותירו מקורבן פסח?

(יג) דף קכא. פדה בכורים והתברר שהוא כהן הנשוי לנכרית.

נתבאר בגמ' דין פדיון הבן ובש"ת שה"ל (ב,קעב) דן במחלל שבת שפדה שאין הבן פדוי.

השאלה: כהן שפדה הרבה מישראל והתברר שאשתו גויה, האם צריך לשוב ולפדות את הבכורים?

מסכת שקלים

(יד) דף ב. זרע "נענע" תחת הגפנים המטפסים של שכיני כפורים.

נתבאר במשנה באחד באדר משמיעים על הכלאיים וכל אחד יוצא לגינתו לעקור כלאיים.

השאלה: האם הזורע כלאיים בפורים עובר איסור, שהרי נתבאר בשו"ע (תרצא) שאינו רואה סימן ברכה?

(טו) דף ג. מניעת בניית ציון על קבר צדיק.

נתבאר בגמ' שבי"ד היו מציינים קברות ובונים נפש על הקבר אבל לצדיקים אין עושים נפשות דבריהם הן זיכרון.

השאלה: האם יש להימנע מהמנהג הנפוץ כיום שבונים "הילה" גדולה מסביב לקברי צדיקים?

(טז) דף ד. כתיבת ס"ת מוספי הימורים.

נתבאר בגמ' שאין מקבלים קורבן ממומר או מחלל שבת בפרהסיא אולם מגוי מקבלים קורבן.

השאלה: עברין המהמר בשוק האפור הגיע לרב ומבקש לממן כתיבת ס"ת, האם מקבלים ממנו?

(יז) דף ה. טעה באמירת קדיש עבור שם אחר.

נתבאר בגמ' בדבר שאינו מסוים שנשלח ע"י שליח זה מתייחס לבעלים והחת"ס למד מכאן לגבי אמירת קדיש עבור אחר.

השאלה: שזכו אדם שיאמר קדיש עבור שם מסוים והוא טעה וכיון עבור שם אחר, האם מקבל תמורה?

(יח) דף ו. חתן אסף כסף לחתונתו והשידוך התבטל.

נתבאר בגמ' דין מותר הכסף של מחצית השקל שדינו חולין בשונה ממותר שאר מעות קורבנותיו.

השאלה: חתן שאסף כסף עבור נישואיו אולם החתונה בוטלה, האם רשאי להשתמש עם הכסף כאוות נפשו?

(יט) דף ח. מילא כוס קידוש בין לבן והביאו לו יין אדום.

נתבאר בגמ' ובשו"ע או"ח (רעב) דין קידוש בין אדום אם הוא מדינא או לעיכובא.

השאלה: אדם מילא כוס קידוש בין לבן והביאו לו יין אדום, האם מותר לו לשפוך ולמזוג יין אדום?

(כ) דף ט. מניעת קבלת קרובים לעבודה ציבורית.

נתבאר בגמ' המקור להסיר חשד מעל אדם בתורה בכתובים ובנביאים "והייתם נקיים".

השאלה: אדם שקיבל ניהול במשרה ציבורית, האם ראוי שלא לקבל את קרוביו לתפקידים משום הסר לעז?

(כא) דף יא. גבאי שהשקיע כספי צדקה במניות ונפלו.

נתבאר בשו"ע י"ד (קס"ח) היתר מ"מ בכספי יתומים לצורכי ריוח באבק ריבית אולם בהקדש אין משתכרין.

השאלה: גבאי שהשקיע כספי צדקה במניות והיתה מפולת מניות, האם חייב לשלם מכיסו?

(כב) דף יב. כסף הנמצא בין אבני "הכותל המערבי".

נתבאר בגמ' דין סתם הקדש שאינו קדוש לקדשי מזבח אלא לבדק הבית.

שאלה: אדם שמצא כסף בין אבני "הכותל" ובפתק המצורף נכתב תרומה לביהמ"ק, האם מותר להשתמש עם הכסף?

(כג) דף יג. קרא שם לבתו וקיבל צ'ק.

נתבאר בגמ' ענין השם המורה על האדם וע"ז נא' זכר צדיק לברכה.

השאלה: אדם שסבתו מחללת שבת ביקשה שיקרא לבתו ע"ש, הוא כיוון ע"ש של צדיקה וקיבל צ'ק, האם צריך להשיבו?

(כד) דף יד. הקלטת מרצה למרות סירובו.

נתבאר בגמ' שהיו אומנים שידעו אומנות ולא גילו אותה לאחרים בכדי שישארו בלעדיים.

השאלה: מרצה שמפיק דיסקים מהרצאותיו שביקש מהמשתתפים לא להקליטו האם חייבים להישמע לו?

(כה) דף טו. עשיר המוכן לתרום אלפיים זוגות תפילין או להרבות תורה.

נתבאר בגמ' שר' אושעיה אמר לר"ח שאבותיו השקיעו כספם בבניית ביהכ"נ ועדיף שהיו משקיעים בתורה.

השאלה: עשיר המסתפק בין תרומה של קניית אלפיים זוגות תפילין לבין תמיכה כספית בלומדי תורה, מה עדיף?

(א) הזמינו קייטרינג לאזכרה שבטלה מחמת הלויה של גדול הדור מי ישא בהפסדים?
 (ב) הזיקו רכב בשעת הלויה האם הוא מזיק ברשות?
 (ג) חמשה בחורים שכרו רכב באמצע הדרך האיצו חלק מהנוסעים בנהג שיסע מהר והנהג נתפס האם המאיצים משתתפים בתשלום הקנס מדין שותפין?
 (ד) שכר דירה של שלושה חדרים אלא שבעה"ב הוזיל לו את המחיר משום שכל חפציו של בעה"ב נשארו בחדר השלישי יום אחד הניח השוכר את הבית פתוח וכנסו גנבים וגנבו את חפציו של בעה"ב האם השוכר חייב בנזק שהרי לא קיבל שמירה? (ה) הרואה עגלת "סופר" ברחוב האם חייב לטפל בה ולהשיבה?
פניני דחיי: (א) בחורים ראו זכוב שנפל לסיר צ'ולנט וגאבד בתוכו האם מותר להם לאכול מהסיר?
 (ב) האם מותר לשתות סודה לפני הבדלה? (ג) הרואה רכב הנוסע בליל שבת בחשיכה בלי אורות האם מותר לו לסמן עם הידים שידליק אורות? (ד) האם יש מניעה לישון בשטח פתוח לאור הלכנה עפ"י הגמ' פסחים (קיא) הישן לאור הלכנה דמו בראשו? (ה) האם יש ענין באשה שתבוא מעשרה ראשונים לביה"כ?

תשובה דו"ת:

ש. זוג חזרו מחתונה במונית הנהג ערבי החל לשאול שאלות היכן יגורו משום שהבחין בשקית כסף גדולה בידם הם הורו לו לעצור במרחק מביתם ואמרו לו שגרים בבנין זה קומה ג' ובבוקר התברר שהדירה שהצביעו שכביכול גרים בה נפרצה האם חייבים בנזק?
 ת. השיבנו הגה"ג אברהם בן חיים שליט"א שהזוג פטור ואף שיש צד לחייבם מצד שליח לדבר עבירה נתבאר בשו"ע חו"מ (שמחה) המראה לחברו לגנוב אין המשלח חייב והש"ך (ו) כ' אפי"א אם השליח אינו בר חיובא, ומדין מוסר נתבאר בחו"מ (שפח"ב) מוסר לאנס גוי או ישראל חייב אולם כאן לא דברו הזוג עם המוסר ולא הוא ברי היזקא ומסתבר שפטורים אף לצאת ידי שמים.

תשובה דחיי:

ש. קנה כלי הטבילו והחזירו תוך ארבעה עשר יום האם יש בזה משום לפני עיוור שהקונה השני יטבילו בברכה?

ת. השיבנו הגה"ג יוחנן בורגר שליט"א יש לחלק בין אופן שהמוכר יכול להודיע לקונה שהכלי טובל לבין היכן שאינו יכול להודיע שהרי מצאנו בכמה מקומות שאסור למכור מכשול לגוי שמא ימכרו לישראל אחר כמבואר יו"ד (פדה) ומאידך אין חוששים לפני דלפני כמבואר ביו"ד (קנאג) ובשו"ת שו"מ (נא) התיר משום שטבילת כלים דרבנן ובחז"ל (ח' ז) כ' שיתן הכלי במתנה לגוי ויחזור ויטלנו, ובנידוד"ש יש כמה צירופים להקל א. יש הרבה הנהגים לא לברך על טבילת כלים כלל מחמת מניית וכיו"ב. ב. יש הפוסקים שכל שעשה כהוגן וברכתו ברכה ראויה אין זה ברכה לבטלה עפ"י הריטב"א חולין (קו) וכ"ד הגה"ג עזריאל אויערבך שליט"א.

נשגר קמיה מרנן ורבנן ברכת י"שר כח לכל אלו הנושאים ונותנים עמנו, ובראשם:

לגה"ג הרב יצחק זילברשטיין. לגה"ג הרב זלמן נחמיה גולדברג. לגה"ג הרב דוד אסולין. לגה"ג הרב אשר חנניה. לגה"ג הרב גמליאל הכהן רבינוביץ. לגה"ג הרב אברהם בן חיים. לגה"ג הרב שלמה שעני. לגה"ג הרב שריאל רזונברג. לגה"ג הרב ציון בן אדיבה. לגה"ג הרב ישעיהו רוטנברג. לגה"ג הרב מנשה שוע. לגה"ג הרב יצחק חיים פוס. לגה"ג הרב אברהם חיים הרש. לגה"ג הרב משה כהניאן. לגה"ג הרב אליהו בר שלום. לגה"ג הרב ירון אשכנזי שליט"א.

בברכת "עוד ינובון בשיבה" להגדיל תורה ולהאדירה

שאלת החודש

מתוך פניני הדף מס' 88

השאלה שנשאלה:

מעשה בגבאי בית הכנסת "זכור לאברהם" מ"אילת" שחיפש חזן לראש השנה ומצא מודעה על חזן פנוי, התקשר אליו ושאל אותו אם מוכן לבוא אליהם תמורת תשלום נאות שאל החזן מהיכן אתם? מ"אילת" אין בעיה רק אנחנו משפחה עם שבע נפשות האם אתם מוכנים לכך? כן יש לנו דירה שתתפנה שעתים לפני כניסת החג לגבי האוכל אנו מזמינים לכם קייטרינג בהכשר מוכר לשלושה ימים, בערב החג מתקשר החזן לגבאי ואומר לו אני מחפש שעה את שם הרחוב ואף אחד לא מכיר רחוב בשם זה ולא ביהכ"ס בשם זה, היכן אתה נמצא? באלעד! השיב החזן, אני הזמנתי אותך ל"אילת" אך שמעת "אלעד"? את הסוף ניתן לשער אלו נשארו ללא חזן והחזן נאלץ ללכת לבית מלון מקומי ולשלם הון רב על שהייה של שלושה ימים. (א) האם צריכים לשלם לחזן כפועל בטל שהרי נאנס מלבו? (ב) האם יכול לדרוש את המחיר ששילם בבית מלון עבור שהייתו? (ג) האם החזן צריך לפצות את ביהכ"ס שנגרמה להם עוגמת נפש מרובה? אלו תשובות הרבנים:

כל אחד הפסיד לעצמו!

מקורות ונימוקים: השו"ע חו"מ (ידא) לך ואני אבוא אחרך חייב לשלם דהיינו כל הליכה מחמת אדם שהורה בטעות לבוא מחייבת אותו לשלם אולם כאן או שהחזן לא הטה אחזו כאפרסכת או שהגבאי בלע מילים היו גרמי בשוגג שפטור ונתבאר בשו"ע חו"מ (שלדא) כל אונס שאירע לפועל הוא פסידא לפועל ואינו חייב לשלם את ההוצאות כמבואר בחו"מ (רלבכ) כיון שהטעה את עצמו ואין בהלכה חיוב על עוגמת נפש.

י"שר כח לגה"ג אברהם בן חיים, הגה"ג שלמה שעני והגה"ג דוד אסולין שליט"א

שאלות ותשובות לגליון פניני הדף מס' 88

ת. השיבנו הגה"ג גמליאל רבינוביץ שליט"א עפ"י מה שנתבאר בשו"ע או"ח (רחצ"ד) היו יושבים בבית המדרש והביאו אור של הבדלה אחד מברך לכולם משום "ברוב עם הדרת מלך" ובספר תפארת צבי (גג) כ' לדון בנידון דידן והעלה עפ"י הגמ' מנחות (סב) שבג' אנשים היו רוב ולפי"ז אפשר לחלק מנין גדול לשנים אולם המ"ב (קגב) כ' שאם ביה"כ מכיל את כולם אסורים להיפרד ולכך עדיף שיתחלקו בתפילה מאשר לחלק המנינים והגה"ג חיים יצחק פוס שליט"א הוסיף שבזמן פטירת אשת מרן הגרש"א הורה לז' בניו שלא להיחלק בכדי שתישאר המעלה של ברוב עם.
ש. צבע את גזר חצירו ולא תלה שלט המזהיר עוברים ושבים, בא אדם ונשען על הגדר ונטנפו בגדיו, האם חייב לשלם?
 ת. השיבנו מורי הגה"ג יצחק זילברשטיין שליט"א עפ"י השו"ע חו"מ (תיאא) בור פטור פטור על הכלים בין הפקירן ובין לא הפקירן, ואף לצאת ידי שמים יש לפטרו שהרי בגמ' ב"ק (ל) שנינו אין דרכם של

שתי בהמות בברכה אחת ובשו"ת מהרש"ם (ו,ז) ובאו"ש (צרת"א) כ' לחלק בין מצב שבו נראה שרוצה להיפטר מהמצוה וכשאינו חייב לעשות המצוה אין חיסרון זה ובשו"ת הר צבי (יו"ד,קצח) השיב לאדם שיום פטירת אביו ואמו חלו ביום אחד שסגי בנר אחד שידליק עבורם. ומשום כך יש להתיר לבר מצוה לעשות סיום מסכת שהרי ענין אחד הם קבלת עול מצוות. וכ"ד הגה"ג יחיאל אליעזר קונשטט שליט"א.
ש. האם יש ענין להיות מוחץ לים-בערב פסח בכדי לא להתחייב בקורבן פסח בזה"ז?
 ת. השיבנו הגה"ג ציון בן אדיבה שליט"א עפ"י מה שכתב בשו"ת אור לציון (ג, יגב) יש הנמנעים מחמת שאנו אנוסים וברמב"ם נתבאר מי שהיה אנוס בפסח ראשון והזיד בשני חייב כרת אולם אין לחוש לזה משום שרק טומאת מת נדחית מפני קורבן שקבוע לו זמן אבל טומאת זבים וזבות נדות וילדות אינם נדחות ולכך אין מניעה לילך לכותל בערב פסח.
ש. האם ניתן לחלק מנין גדול כשיש ב' בנ"א שיש להם יארציט, או ברוב עם עדיף?

כל הזכויות שמורות למערכת.
ש. מצוי שעושים קידושא רבה והעוגות נגמרות מהר ואנשים הולכים לביתם ולא עושים שוב קידוש האם יש להימנע מכך?
 ת. השיבנו הגה"ג משה כהניאן שליט"א עפ"י מה שכתב מרן הגרע"י זצוק"ל, בשו"ת יבי"א (ביט) שלכתחילה אם שתה המקדש רביעית יין מהני לכל קהל השומעים אע"פ שהם לא שתו מהיין, ולענין אדם ששמע קידוש ולא נותרו לו מזונות כשיעור כ' שו"ת בצל החכמה (דב) אם המקדש אכל שיעור מזונות מהני לכל אלו ששמעו הקידוש, וכל זה בשעת הדחק והצנעות ימשכו ידיהם מלברך על פחות משיעור כזית.
ש. האם יש ענין להימנע מהמנהג הנפוץ כיום שכל חתן בר מצוה עושה סיום ומזדע לא הוא חבילות?
 ת. השיבנו הגה"ג אברהם חיים הרש שליט"א עפ"י הגמ' סוטה (ת) אין משקין שמי סוטות כאחת ואין עורפים שתי עגלות כאחת לפי שאין עושין מצוות חבילות ומאידך שוחטים

בני"א להתחכך בכתלים, אולם כיום המציאות שונה ובעיקר ליד תחנת אוטובוס אנשים נשענים על הגדר והוי בור הסמוך לרה"ר שנתבאר בסי' (תי, סמ"ע, ז), שחייב לצאת י"ש וכדעת הברכת שמואל ב"ק (ב) אולם החזו"א פוטר וכ"ד הגה"ג דוד אסולין שליט"א.

ש. אדם היושב ואוכל במסעדה שיש בה מושבים בחוץ לעיני העוברים האם נפסל לעדות, או שכיום זה דרך כבוד?

השיבנו הגה"ג מאיר סנדר שליט"א בשם מוה"ר הגה"ג עזריאל אויערבך שליט"א שהכל תלוי לפי הענין והמקום שאוכל כגון האוכל מנה פלאפל באמצע הרחוב או באוטובוס עירוני הרי הוא נפסל לעדות אך כשאוכל בפניה או באוטובוס בינעירוני או במסעדה מסודרת ובפרט לאדם שבעברו הורגל לכך שאין זה פחיתות כבוד בשבילו אינו נפסל לעדות וכ"ד הגה"ג דוד אסולין שליט"א.

ש. אדם שהפיל שתי קופות שהיו על הכימה והתערבו, האם יש ענין לשלם את כל הסכום לכל קופה מהם?

ת. השיבנו הגה"ג משה כהניאן שליט"א עפ"י מה ש"כ ספר אורח צדקה (עמ' רסט) בשם מרן הגר"ק שליט"א שהחזו"א הורה שיחלק שוה בשוה בין הקופות שהרי ממון המוטל בספק חולקים.

ש. אדם שבא עם רכבו לביהכ"ס האם מקבל שכר פסיעות כמו ההולך ברגל או שיחנה את רכבו ברחוק מקום, והאם יש מעלה לעשות סוכה במרחק בכדי לקבל שכר פסיעות?

ת. השיבנו הגה"ג ירון אשכנזי שליט"א עפ"י הגמ' סוטה (כב) וסנהדרין (צו) מעלת שכר פסיעות לביהכ"ס אולם בשו"ע לא הזכיר מזה והמג"א או"ח (צכב) העתיק דין זה, ובשו"ת תורה לשמה (מ) כ' שיש להעדיף לבוא ברגל ולא ליסוע ויש לזה סמך מתיקוני הזוהר (ז' קלא) "כל פיקודן דהליכה תליין ברגלין" וכו' ולכן יש ענין לחנות את רכבו רחוק מעט מביהכ"ס בכדי שיהא לו שכר פסיעות. אולם לגבי סוכה כ' המהר"ל מפראג (נתיב העבודה) שרק לגבי ביהכ"ס נא' שכר פסיעות שעי"כ מראה שדבוק בהשי"ת אולם בסוכה אין שום מעלה בהליכה אליה. ומעשה בדברי חיים מצאנו זצוק"ל שהלך לביהכ"ס והגיעו לפתח שב לביתו והסביר שמרוב טירדא לא חשב בהליכתו שמקיים מצוה ולכן חזר והלך לביהכ"ס שוב עם כוונה.

ש. בחורי ישיבה הרעבים וניגשים לאכול צולנט באולמות שמתקיימים בהם שמחות האם הוי גזל?

ת. השיבנו הגה"ג אשר חנניה שליט"א שיש לחלק בין בחור או שנים שהולכים לבין קבוצה גדולה שהולכת ואף בחור או שנים מותר להם בתנאי שישמחו את החתן וביותר אם בעל השמחה תלה הזמנה במקום ציבורי יש להקל.

ש. יש לו חסימת מעיים וצרכיו יוצאים דרך חור בבטן האם מברך אשר יצר?

ת. השיבנו הגה"ג אברהם בן חיים שליט"א עפ"י מה שהובא בשו"ת הר צבי (נא), ובאר

משה (ד,ז) ושה"ל (ג,צד) שמברך אשר יצר בבוקר ובכל פעם שמחליף את הקטטר או את השקית שממנה מוציא צרכיו.

ש. אב שמקדש בברית של בנו האם יאמר קיים את הילד הזה לי ולאשתי?

ת. השיבנו הגה"ג שמואל פנחסי שליט"א אף שיש פוסקים המצדדים להימנע מאבי הבן שיקדש שהרי לא יכול לומר קיים לי ולאשתי ומכל מקום את מתעקש לקדש בברית יאמר את הנוסח הרגיל וכ"ד הגה"ג אברהם בן חיים שליט"א.

ש. אדם שיש לו שונא בקהל שפסול הוא לש"ץ האם רשאי לומר קדיש?

ת. השיבנו הגה"ג שלמה שעיו שליט"א עפ"י המבואר ברמ"א (ג,גיט) שונא אינו פסול להיות חזן אלא אם מכין לא להוציא את שונאו ואז אף אחד לא יוצא שהרי יש חשש שיכון עליו בברכת "למינים ולמלשינים" בקדיש לא שייך טעם זה שהרי הוא שבח להשי"ת ואינו מוציא אחרים באמירתו.

ש. אדם קנה דירה והתברר שהשטח שרוי במחלוקת אם יש שם קברים או לא, האם זה עילה לביטול מקח?

ת. השיבנו הגה"ג שריאל רוזנברג שליט"א שאין עילה לבטל המקח כיון שכל אחד שקונה דירה צריך לקחת בחשבון שיכולים להימצא קברים וכיו"ב ואף שקפידת הרבנים המתנגדים לחפירות גדולה מכל מקום אינה עילה לביטול המקח.

ש. רב שנתמנה לכהן בקהילה שהמחלוקת היא חלק בלתי נפרד מהם האם יברך על פטורו שהחיינו?

ת. השיבנו הגה"ג משה כהניאן שליט"א עפ"י מה שהשיב מרן הגר"ק שליט"א על שאלה האם מברכים על נתינת גט שציפו לו זמן רב והשיב שאין מברכים אלא על דבר חיובי שזכה בו כמבואר (רכג) כגון זכה בירושה וכיו"ב אולם בפטורי רב ממקום השרוי במחלוקת הרי מחוייב לעשות כן שנא' ולא יהיה כקורח ועדתו ואינו מברך על כך.

ש. לווה שפיגר בתשלומים ומשום כך עו"ד טיפל בנושא הגבייה, מי ישלם את שכר העו"ד?

ת. השיבנו הגה"ג דוד אסולין שליט"א שאינו חייב לשלם כיון שהיה המלווה צריך לפנות לבי"ד לפני שפונה לעו"ד עפ"י השו"ע חו"מ (ידה) מוציא הוצאות עפ"י ערכאות לשו"ע אינו משלם ולרמ"א משלם ואף לרמ"א אם לא סירב הלווה לבא לב"ד פטור.

ש. קטן שבנה סוכה והגדיל באמצע סוכות האם מברך שהחיינו?

ת. השיבנו הגה"ג דוד אסולין שליט"א עפ"י הבה"ל או"ח (יד) שלכתחילה קטן לא יעשה סוכה שהרי אינו מחוייב ובדיעבד מהני (כמובא בסי' תרמט"ד) ואם רוצה לשבת בסוכה שגדול עשה יכול לחייב עצמו בברכת שהחיינו כמו ש"כ המ"ב בכל מצוה ראשונה ובפרט במצוה מזמן לזמן. ומורינו הגאון הגרע"י זצוק"ל בחזו"ע סוכות (עמ' נא) דן בכל אדם שבנה סוכה בחול המועד

שבמקראי קודש צידד כהמשאת משה הסובר שצריך לברך כיון שהיא חדשה אצלו אולם קטן שונה כי השינוי הוא בו ולא בסוכה.

ש. האם יש ענין לסגור הדלת בשעת אכילת אפיקומן זכר לקורבן פסח?

ת. השיבנו הגה"ג חיים יצחק פוס שליט"א עפ"י הרמ"א (תפ) שיש לפתוח הדלת בשעת אמירת "שפוך חמתך" להראות שהוא ליל שימורים וביאר מו"ז הגרשז"א שמסתבר שבשעת אכילת האפיקומן הדלת היתה סגורה כיון שאסור לצאת מהבית אולם את ההלל אפשר לקרוא גם מחוץ לבית על הגגות כמבואר פסחים (פו) וע"כ לפני אמירת הלל היו פותחים את הדלת וכך מנהג אנשי לוב לאכול אפיקומן עם דלת סגורה.

***השגחה פרטית: מעשה באברך שבשעות הפנאי כותב סת"ם והמצב לא היה כל כך מזהיר בא לרב להתייעץ עמו א"ל הרב תתמוך באברך שיושב ולומד כל היום ותראה הצלחה הוא אמר לרב אני בחובות איך אתמוך באברך? א"ל אעפ"כ, הוא לקח הלוואה אלף ש"ח ונתן את הסכום לאברך שיושב ולומד, כששב לביתו קיבל טלפון של אדם המבקש עשרים זוגות תפילין עבור נערי בר מצוה.**

***מעשה בעיתונאית שרצתה להתל היתר העגונות של חכם עובדיה זצ"ל ובאה אליו וסיפרה שבעלה נעלם במזרח הרחוק והביאה עידי שקר שיעידו שהוא מת ליבו של הרב לא נתן לו להתיר ודחה אותה שלוש פעמים עד שבפעם השלישית באה ובעלה המתין ברכב למטה אמר לה הרב עכשיו את מותרת היא כבר היתה בטוחה שיש לה "סקופ" אולם כאשר ירדה לרכב בו המתין בעלה היא גילתה אותו שרוע בתוכו התברר שהוא מת מדום לב כמה דקות לפני שהרב התירה**

נודה לכל הרבנים ששלחו לנו את תשובותיהם

לעילוי נשמת אבינו, מורה דרכנו,

הרה"צ מימון (בן אדיבה) בן מסעודה זצוק"ל

הזוכה בהגרלה ע"ס 100 ש"ח הוא:

הרה"ג שלמה פוזן שליט"א (ב"ב)

ברכת יישר כוח לכל השולחים תשובות.

ניתן לשלוח גם חלק מהתשובות.

וברכותינו לעשרות האברכים המסייעים

בהפצת הגיליון בכל רחבי הארץ, ולכל

המצטרפים אליהם.

ברכת חילכם לאורייתא! מערכת "פניני הדף".

תשובות ניתן לשלוח לפקס מספר 02 5817174

או לרח' פולנסקי 26 עבור פניני הדף ירושלים

pninyhadaf@gmail.com

גליון זה נודב לרפואתו המהירה של הילד

יאיר בן מיכל ה"ו בתושח"י אמן